

ringsværdige bygninger og sikret en øget offentlig inddragelse i frednings- og bevaringsarbejdet.

Den første bygningsfredningslov blev gennemført i 1918, og vi er i Danmark meget bevidste om, at gamle bygninger skal bevares, for de flotte bindingsværksbygninger med stråtag og de gamle kirker og slotte er ud over at være en national kulturarv også turistmagneter, og desuden om, at blot det er gammelt, er det også bevaringsværdigt, har måske en gang imellem tippet over.

Vi har nemlig ikke altid været tilstrækkelig opmærksomme på, at også bygninger, der ikke har så mange år på bagen, i virkeligheden kan give en utrolig spændende historiebeskrivelse for eftertiden eller være arkitektoniske perler, der set i et større tidsperspektiv ikke må gå tabt.

Arkitektur er modebetonet, og bygninger bliver ofte brutalt revet ned, fordi trenden nu er en anden, og først 30-40 år senere erkender man så, at de indeholdt en stor arkitektonisk kvalitet, som en nymodens bygning ikke kan erstatte. Og gamle, spændende bykerner har måttet vige for vejanlæg og elementbyggeri, der i dag nærmest kan betegnes som betonslum. Her burde man ofte i stedet have bevaret og renoveret det gamle, også selv om det var under 100 år gammelt.

Vi er i dag heldigvis mere bevidste om, at det ikke kun er de gamle prestigebygninger, der på længere sigt kan have interesse. F.eks. vil 80 år gamle arbejderboliger i forbindelse med større fabriksanlæg absolut være spændende at bevare for eftertiden, fordi de fortæller historier om, hvordan den menige borger boede og levede. Kongeslotte og herregårde var jo for fåtallet.

Udviklingen og dermed også ændringen af bygningerne går hurtigt i dag, og vi kan derfor ikke vente 100 år med at tage stilling til, om en bygning skal fredes, for så er den sandsynligvis allerede jævnet med jorden, og nyt er skudt op.

Ganske vist indeholdt den gamle lov en undtagelsesmulighed fra 100-års-reglen, og i praksis er 20 pct. af de bygninger, der er blevet fredet i de sidste 10 år, yngre, men dette er et udtryk for en tendens, som ikke blot skal animeres af private initiativer, men også bør indgå i en generel vurdering, når man taler bygningskultur.

Regeringens forslag om nedsættelse af alderskriteriet fra 100 til 50 år sikrer, at vor tids bedste bygninger ikke går tabt, og giver samtidig en reel mulighed for at vurdere, om en bygning repræsenterer blivende arkitektoniske og kul-

turhistoriske værdier. Socialdemokratiet mener derfor, at det er godt, at alderskriteriet nu bliver nedsat.

Ud over ændringen af fredningsloven medtages i L 166 nye initiativer vedrørende bevaringsværdige bygninger. Dem er der ca. 300.000 af, mens der er ca. 9.000 fredede. Og den formelle definition af begrebet bevaringsværdige bygninger er et af de meget store fremskridt i ændringslovforslaget, for det er hermed lykkedes at give begrebet bevaringsværdigt et juridisk og økonomisk indhold, hvori der lægges op til, at mange ikkefredede, men værdifulde bygninger ikke går tabt.

Den juridiske definition opnås ved placeringen af bevaringsværdige huse i kommuneplanerne, de bevarende lokalplaner eller byvedtægterne, suppleret med reglerne om en offentlighedsfase. Og den økonomiske støtte dækker bl.a. afholdelse af udgifter til udarbejdelse af handlingsplaner, tilskud i form af statslige forbedringstilskud og hjælp fra lokalstyrede byfonde.

Mange kommuner har fået udarbejdet kommuneatlas og har dermed fået registreret, hvilke bygninger der kan betragtes som bevaringsværdige, og L 166 sikrer nu, at disse ikke kan nedrives, før kommunen har givet borgerne mulighed for at gøre indsigelse.

Hermed styrkes det lokale engagement og den folkelige indflydelse, hvilket vi i Socialdemokratiet ser på med stor tilfredshed.

I lovforslaget lægges der ligeledes op til, at en landsdækkende organisation kan blive medspiller og dermed få omsat sin ekspertise og sit engagement til gavn for kulturmiljøet.

Det er fortsat frivilligt for kommunerne, om de vil indgå i et frugtbart samarbejde i forbindelse med udarbejdelsen af kommuneatlas, men kommunerne har hidtil været meget glade for det værktøj, de dermed fik i hænde, og jeg tror bestemt ikke, at denne interesse vil svækkes, tværtimod.

På enkelte områder kunne man måske godt ønske sig en styrkelse af loven. Granadakonventionen indeholdt f.eks. tanker om nødvendigheden af at kunne frede grupper af bygninger, bygninger med nærmeste omgivelser og bygningsmiljøer, f.eks. dele af en landsby, som et homogent og kulturhistorisk bymiljø.

Når dette ikke er inddraget, skyldes det måske den klassiske danske skelnen mellem den statslige og den kommunale bevaringsopgave.